NÁRODNÍ INSTITUT PRO DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

Olympiáda v českém jazyce
44. ročník, 2017/2018
Školní kolo – řešení II. kategorie

1. a) *psisko*
b) expresivní
c) *zdrobnělá / deminutiva* (latinský termín nevyžadujte); *nožičkách, loužičku, zadeček* (uznávejte i *Pucínek*)

Bodování:
a) Za nalezení zveličelého slova 1 bod;
b) za podtržení vhodné varianty 1 bod;
c) za vhodné doplnění 1 bod; za vypsání 3–4 zdrobnělin – 2 bod, za 2 - 1 bod, za 1 a méně - 0 bodů.
Maximálně tedy **5 bodů**.

2. a) *trestat*; osoba: 3., číslo: jednotné, způsob: oznamovací, čas: přítomný, vid: nedokonavý, rod: trpný (zvratné pasivum). Za určení třídy a vzoru nestrhávejte body.
b) *treska*; rod: ženský, číslo: jednotné, pád: 3. nebo 6. (za určení vzoru nestrhávejte body)

Bodování:
a) Za uvedení infinitivu 1 bod; za správné určení všech mluvnických kategorií 2 body (za každou chybnou nebo chybějící kategorii odečtěte 0,5 bodů, záporné body se neudělují);
b) za uvedení podstatného jména *treska* 1 bod; za správné určení mluvnických kategorií 1 bod (při jedné chybě v mluvnických kategoriích 0,5 bodu, za více chyb 0 bodů).
Maximálně tedy **5 bodů**.

3. *(psisko) jako rukavice, s (žabíma) očima a na (tenkých) nožičkách*
staré, pitomé (hlavy)
jméno (Pucínek) a vědomí
těžký, hučící, crčící (příval)
kajícného a doznávajícího (hříšníka)

Bodování:
Za vypsání 5 konstrukcí 3 body;
za 4 konstrukce 2 body;
za 3 konstrukce 1 bod. Uvedení výrazů v závorkách nevyžadujte.
Maximálně tedy **3 body**.

4. Příklady řešení: *rachotu, hučící, crčící, capalo* (uznávejte i *Pucínek*)

Bodování:
Za 3 zvukomalebná slova 2 body;
za 2 zvukomalebná slova 1 bod.
Maximálně tedy **2 body**.

5. přívlastek (neshodný)

Bodování: Za správné určení větného členu 1 bod.
Maximálně tedy **1 bod**.

6. a) Příklad vysvětlení: V dané konstrukci se pojí adjektivum *velký* se zdrobnělinou, která obvykle označuje něco malého. Významy obou slov jsou tedy do jisté míry protikladné.

b) Příklad vysvětlení: *Jezero* je většinou klidná vodní plocha, zpravidla stojatá voda. Význam slova *řítit se* v sobě zahrnuje neohraničený prudký pohyb (řítí se např. vodopád). Významy obou slov jsou tedy do jisté míry protikladné.

Bodování:
a) Za vhodné vysvětlení 2 body. Při drobných nedostatcích strhněte 1 bod;
b) za vhodné vysvětlení 2 body. Při drobných nedostatcích strhněte 1 bod.
Maximálně tedy **4 body**.

7. Příklad řešení:
a) 1. odstavec: Obsahuje charakteristiku či popis psa.
2. odstavec: Líčí situaci – bouři a její následky.
3. odstavec: Sděluje, že pes si myslí, že je zodpovědný za pohromu.
b) První dva odstavce spolu zdánlivě nesouvisejí, až třetí odstavec je dává do souvislosti.
Uznávejte i další možná řešení, ve kterých bude návaznost náležitě vysvětlena.

Bodování:
a) Za vhodný popis obsahu 3 odstavců 2 body, za vhodný popis obsahu 2 odstavců 1 bod;
b) za vhodný popis souvislostí mezi všemi odstavci 2 body, při drobných nedostatcích 1 bod.
Maximálně tedy **4 body.**

8. Příklad řešení: Středníky lze v textu nahradit tečkou, čárkou, dvojtečkou nebo pomlčkou. V případě prvního středníku v textu uznávejte i nahrazení spojkou *a* (kromě jiných možností).

Bodování:
Za uvedení 3 a více vhodných nahrazení 2 body;
za uvedení 2 vhodných nahrazení 1 bod.
Nestrhávejte body, pokud soutěžící bude posuzovat jednotlivé případy užití středníků v textu zvlášť a pokud navrhne některá možná nahrazení jako vhodnější než jiná.
Maximálně tedy **2 body**.

Bodování: Celkem tedy maximálně **26 bodů.**

Slohový úkol
Hodnoťte:

- dodržení tématu a formy,
- nápaditost a originalitu zpracování,
- celkovou výstavbu a členění textu, jeho plynulost a návaznost,
- vhodný výběr lexikálních prostředků,
- větnou stavbu přiměřenou stylu textu.

Přihlížejte i k tvaroslovné a pravopisné správnosti, ta by však neměla být při hodnocení hlavním kritériem.

Bodování: 0–10 bodů. Využijte celého bodového rozpětí.